

СЪЮЗ НА ИНВАЛИДИТЕ В БЪЛГАРИЯ

АСОЦИИРАН ЧЛЕН НА „EUROPEAN DISABILITY FORUM“

Национален център за обучение, квалификация,
информация и консултации на инвалиди

Година XVII
ноември 2008 г.

ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН

СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА

I. На пресконференция с журналисти от централните средства за масова информация беше огласена Протестна нота от национално представителните организации на и за хора с увреждания, насочена срещу незачитане правата на хората с увреждания и ограничаване на възможностите за интеграция и достоен живот. В нотата се обосновават законните искания на хората с увреждания от компетентията на Министерския съвет, формулирани както следва:

1. Да бъде подписан Протоколът на Конвенцията на ООН в поетия от Министър - председателя срок 03.12.2008 г. (б.р. - Конвенцията е подписана от българската страна, а Протоколът е в процедура на съгласуване със съответните министерства);

2. Да се разработи механизъм за ежегодно актуализиране на Гарантирания минимален доход (ГМД);

3. Да се усъвършенстват стандартите за социални услуги;

4. Да се актуализират инвалидните пенсии;

5. Размерът на елементите, формиращи интеграционната добавка по Закона за интеграция на хората с увреждания да се определят като процент от минималната работна заплата за страната;

6. Да се увеличи размерът на интеграционната добавка за балнеолечение и рехабилитационни услуги, съобразно действителната им стойност;

7. Да се включат в списъка на помощните средства, медицински изделия и приспособления за хора с увреждания към ППЗИХУ нови позиции, отговарящи на съвременните технологии и производство;

8. Да не се допуска отнемане на облекчения за хората с увреждания и на специализираните предприятия и кооперации - например да се запази преференцията за даряване на хора с увреждания и представляващите ги национално представителни организации на и за хора с увреждания по Закона за корпоративното подоходно облагане;

9. Управлението на новосъздадения Фонд за достъпна архитектурна среда да бъде управляван на паритетен принцип от представители на Държавата и национално представителните организации на и за хора с увреждания;

10. Да се промени статутът на Агенцията на хората с увреждания в министерство или държавна агенция с разширени правомощия по подобие на Държавната агенция за младежта и спорта (ДАМС);

11. Да се осигури държавна и социално-икономическа защита на специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания;
12. Да се решат проблемните сфери за ефективно участие на Национално представителните организации на и за хора с увреждания като законен социален партньор на правителството.
13. Да се създадат условия, гарантиращи достъпно образование на всички лица и деца с увреждания.

Нотата е подписана от председателите на национално представителните организации на и за хората с увреждания: за Съюза на слепите в България - г-н Васил Долапчиев; за Център за психологически изследвания - г-жа Диана Инджова; за Съюза на глухите в България - г-н Васил Панев; за Съюза на военноинвалидите и военнопострадалите - г-н Петър Велчев; за Българска асоциация за лица с интелектуални затруднения - г-жа Мария Недялкова; за Национален център за социална рехабилитация - г-н Пламен Захариев; за Асоциация Национален съюз на кооперациите на инвалидите и Национална федерация на работодателите на инвалидите и Съюза на военноинвалидните кооперации в България - г-жа Маринела Ангелова; за Национална федерация на работодателите на инвалидите - г-жа Елка Тодорова; за Национален съюз на трудово-производителните кооперации - г-н Стилиян Баласополов; за Национална потребителна кооперация на слепите в България - г-н Михаил Кърлин; за Национална асоциация на сляпо-глухите в България - г-н Димитър Парапанов; за Асоциация на родителите на деца с нарушено зрение - г-н Лазар Живанкин; за Асоциация на родителите на деца с увреден слух - г-жа Мария Кръстева; за Комисия по интеграция на хората с увреждания - г-н Васко Кузев; за Асоциация на родители на деца с епилепсия - г-жа Веска Събева; за Българска асоциация за невро-мускулни заболявания - г-жа Виолета Антонова; **за Съюза на инвалидите в България - г-н Красимир Коцев** и за Българска асоциация „Диабет“ - г-н Димитър Богданов.

II. На протестен митинг пред сградата на Министерския съвет, състоял се на 10.11.2008 г. като първа акция от протеста организиран от Националния съвет за хората с увреждания в България (НСХУБ), чийто член - основател е СИБ, от името на повече от 170 000 организирани членове - хора с увреждания бяха издигнати искания в духа на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, Протоколът към която, предстои да бъде подписан. В словото си пред протестиращите граждани председателят на СИБ и председател на НСХУБ - г-н Красимир Коцев изтъкна необходимостта от по-добра чуваемост към проблемите на хората с увреждания от страна на изпълнителната власт, за спазване на нормативната уредба и нейната пълна синхронизация с европейското законодателство, за възприемане от държавните институции на европейските критерии и стандарти при работата с хората с увреждания и техните законни организации.

Протестната нота беше връчена от г-н Красимир Коцев на началника на кабинета на Министър - председателя - г-н Битолски.

НАШАТА КОНСУЛТАЦИЯ

I. Преизчисляване на пенсиите не означава автоматично увеличаване на размера им. Така например, след 01.10.2008 г. са преизчислени 2078,731 пенсии, но увеличение са получили само 1 105,367 или 53,18 %. От преизчислените пенсии 91,1 % са за осигурителен стаж и възраст, 4,9 % са инвалидни и 4,8 % - наследствени. Полученото увеличение е средно с 8,5 % или осреднено - 17,35 лв. Със стария си размер останаха 973,364 пенсии, които от тях 473,319 са отпуснати след 31 декември 2001 година. Преизчисленият размер на 500,045 пенсии се е оказал по-малък от получавания размер към датата на преизчисляването. Без увеличение са още 57,500 пенсии, чийто размер надхвърля ограничението от 490 лв.

Много въпроси се задават около малкия процент на преизчислените и увеличени пенсии за инвалидност. Причините за това са няколко:

- **Първо** - осигурителният стаж върху който се изчисляват инвалидните пенсии има две съставки - реален и признат осигурителен стаж. Признатият стаж е времето, което остава на лицето до навършване на пенсионна възраст след датата на инвалидизация. Признатият стаж участва при изчисляване размера на пенсиите за инвалидност, т.е. преференцията е консумирана още при отпускането на пенсията. Този стаж се редуцира с коефициент 0,9 за инвалидите със загубена работоспособност над 90 %; с коефициент 0,7 за инвалидите със загубена работоспособност от 71 % до 90 % и с коефициент 0,5 при загубена работоспособност от 50 % до 70 % . По този начин вероятността да бъде увеличена инвалидната пенсия след преизчисляването е по-голяма при инвалидните пенсии, изчислени върху по-голям реален осигурителен стаж.

Преизчислението на пенсиите от 01.10.2008 г. имаше за цел да изравни отпуснатите в различни периоди преди 2008 г. пенсии, които са изчислени при еднакъв(реален), осигурителен стаж и еднакъв индивидуален коефициент.

- **Второ** - за периода след 2000 г. са извършени 10 осъвременявания на пенсиите, след който различията в известна част от пенсиите бяха предварително преодолени. Ето защо, при преизчисляването на почти всяка втора пенсия новият размер се оказа по-малък от действителния размер към 01.10.2008 г. Тези пенсии запазиха стария си размер за да не бъдат ощетени пенсионерите, включени в този казус.

- **Трето** - част от пенсиите се ползват от защитения размер, който не може да бъде по-малък от 113,49 лв. при пенсиите за осигурителен стаж и възраст. Такива пенсии и след преизчислението, ако размерът им е под защитения, запазват размера си от 113,49 лв. За инвалидните пенсии поради общо заболяване, минималните размери са следните (изчисляват се с коефициент, приложен към минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст):

- за лица със загубена работоспособност над 90 % - $1,15 \times 113,49 = 130,51$ лв.;
- за лица със загубена работоспособност от 71 % до 90 % - $1,05 \times 113,49 = 119,16$ лв.;
- за лица със загубена работоспособност от 50 % до 70 % - $0,85 \times 113,49 = 96,47$ лв.

Запазените минимални размери на инвалидните пенсии поради трудова злополука и професионална болест са следните:

- за лица с намалена работоспособност над 90 % - $1,25 \times 113,49 = 141,86$ лв.;

- за лица с намалена работоспособност от 71 % до 90 % - $1,15 \times 113,49 = 130,51$ лв.;
- за лица с намалена работоспособност от 50 % до 70 % - $1,00 \times 113,49 = 113,49$ лв.

(Виж Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване, нов параграф 7 а - ДВ бр. 69 от 05.08.2008 г.)

II. В ДВ бр. 92 е публикувано ПМС № 251/17.10.2008 г. за еднократно изплащане на допълнителна сума от 50 лв. към пенсиите за трудова дейност за ноември 2008 г. Допълнителната сума се изплаща, когато пенсионерът получава само една пенсия за трудова дейност без добавки към нея, която след преизчисляването ѝ по параграф 7 а от Преходните и заключителни разпоредби на КСО е определена в размер до 113,45 лв. включително. Пенсиите несвързани с трудова дейност са включени в Раздел IV на КСО - пенсия за военна инвалидност, пенсия за гражданска инвалидност, социална пенсия за старост и социална пенсия за инвалидност, пенсия за особени заслуги и персонална пенсия. **Всички други пенсии са свързани с трудова дейност - наследствена пенсия, пенсия за инвалидност и пенсия за осигурителен стаж и възраст, и са включени в обхвата на Постановлението.**

Инфлационната добавка от 100 лв. се изплаща еднократно на лицата и семействата, които са получили или получават социална помощ за отопление през сезон 2008/2009 г. (Виж ПМС № 261 от т.г).

III. В ДВ бр. 97 от 11. 11. 2008 г. е публикувано ПМС № 265, с което се определя размерът на линията на бедност (ЛБ) за страната за 2009 г. До сега той беше равен на 166 лв., а от 01.01.2009 г. става 194 лв. За съжаление, размерът на линията на бедност няма връзка със социалните плащания, които са обвързани с Гарантирания минимален доход (ГМД = 55 лв.). СИБ многократно е предлагал и настоява ГМД да се замени при социалните плащания с (ЛБ). Нашето предложение не намери разбиране от МТСП, както и другото предложение на СИБ - ГМД да се определя в процент от минималната работна заплата, каквато практика вече съществува 4 год. при доплащанията за деца с ограничена възможност за социална адаптация - 70 % от МРЗ. Намеренията на МТСП са за увеличаване размера на ГМД до 65 лв. за 2009 г.

Новата ЛБ е в рамките на интервала между плащанията за безработица и минималната работна заплата, каквато е практиката в страните от ЕС. За определяне на линията на бедността се използват данните от ежегодното изследване на бюджетите на домакинствата в България, осъществявано от Националния статистически институт по утвърдена методика от Статистическия институт на БАН, някои министерства и граждански организации. Линията на бедност е монетарен показател за идентифициране на бедните граждани в обществото. Нейният размер трябва да гарантира т.н. минимални жизнени потребности с разходите за хранителни стоки (2700 килокалории на индивид). Съотношението на хранителните и нехранителни стоки, съгласно методиката е 1/5 за домакинствата с най-ниски доходи. Линията на бедност е важен ориентир в социалната политика и практика.